

2018-2019 m. LIETUVOS ARCHITEKTŲ SAJUNGOS VEIKLOS ATASKAITA

*Veiklos ataskaitos laikotarpis –
nuo 2018 m. gegužės mėn.
iki 2019 m. balandžio 12 d.
Revizijos komisijos ataskaita apima
kalendorinius 2018 m.*

LAS TARYBA

Renkami nariai: Gintautas Blažiūnas, Daiva Gasiūnienė, Rokas Kilčiauskas, Edgaras Neniškis, Saulius Pamerneckis, Gintaras Prikockis, Juozas Vaškevičius; 6 skyrių pirmininkai: Aurimas Sasnauskas (2018 m. išrinktas Vilniaus skyriaus pirmininkas), Asta Kiaunienė (Kauno skyriaus pirmininkė), Šarūnė Gentvilienė (Klaipėdos skyriaus pirmininkė), Rūta Stuopelienė (Šiaulių skyriaus pirmininkė), Arvydas Narkevičius (Panevėžio skyriaus pirmininkas), Saulius Danius (Palangos skyriaus pirmininkas). Tarybai vadovavo Lietuvos architektų sąjungos pirmininkė Rūta Leitanaite.

LAS REVIZIJOS KOMISIJA

Dalia Bardauskienė, Tauras Paulauskas, Linas Janėnas. Revizijos komisijos ataskaita pateikiama atskirai.

LAS ETIKOS KOMISIJA

Arūnas Paslaitis, Leonidas Ziberkas, Česlovas Mazūras, Neringa Blaževičienė, Kęstutis Kisielius, Giedrė Filipavičienė, Jūratė Merkevičienė. Etikos komisijos ataskaita pateikiama atskirai.

LAS NARIAI

Šiuo metu Lietuvos architektų sąjunga vienija 965 narius, iš kurių 700 turi meno kūrėjo statusą. 2018 m. į LAS įstojo 10 narių, meno kūrėjo statusas suteiktas 7 architektams.

Per ataskaitinį laikotarpį iš LAS mirė 5 nariai:

- Vytautas Baranauskas,
- Algimantas Nasvytis,
- Viktoras Pranciškus Šeputis,
- Algimantas Sprindys,
- Titas Mindaugas Steponavičius.

TARYBOS VEIKLA

Ataskaitiniu laikotarpiu vyko 2 Tarybos posėdžiai – 2018 08 21 ir 2019 02 20 bei 10 balsavimų pateiktais klausimais elektroniniu būdu.

Vyko Tarybos balsavimų pateiktais klausimais elektroniniu būdu: 10 Tarybos nagrinėti klausimai:

- LAS teikiamos paraiškos LKT finansavimui 2019 m. I etapui;
- LAS komunikacijos strategijos 2018-2019 m. apmatai; Architektūros
- centro 2017 m. veiklos ataskaitos tvirtinimas;
- LAS pozicija dėl Brastos tilto konkurso Kaune;
- Svarstytas ir patvirtintas LAS biudžetas 2019 metams;
- LAS teikiamos paraiškos LKT finansavimui 2019 m. II etapui;
- svarstyti ir patvirtinti nauji LAS architektūrinių konkursų organizavimo nuostatai ir rekomendacijos;
- svarstyta ir patvirtinta LAS ataskaitinės konferencijos 2019 m. datos ir darbotvarkė;
- svarstytas ir patvirtintas prašymas LVPA dėl leidimo išplėsti veiklas Menų inkubatoriuje;
- svarstyta ir pritarta dėl LAS Tarybos narių kelionės išlaidų į posėdžius finansavimo;
- priimtas sprendimas dėl L. Vaičio rengiamos knygos
- paramos (pritarta paramai);
- svarstyta ir priimtas sprendimas dėl LAS teikiamų garbės ženklų, padėkų ir Architektūros riterio ženklo apdovanojimų (žr. toliau ataskaitoje);
- A. Gučas deleguotas kaip LAS atstovas į Valstybinės kultūros paveldo komisijos kandidatus;
- pritarta, kad LAS teiktų papildomą paraišką LKT dėl E. Navickienės ir E. Riaubienės rengiamo leidinio;
- svarstyta ir priimtas sprendimas dėl kandidato Nacionalinei kultūros ir meno premijai (teikta G. Balčyčio kandidatūra);
- patvirtintas kandidatų sąrašas Mies van der Rohe apdovanojimams (žr. toliau ataskaitoje);
- patvirtintas parodos-konkurso „Geriausias 2017 m. rekreacinės architektūros kūrinys“ sąlygos ir komisijos darbo reglamentas, į vertinimo komisijos narius kaip LAS atstovas deleguotas G. Vieversys;
- svarstytos ir į LAS nares priimtos Gerda Antanaitytė, Margarita Kaučikaitė ir Adelė Dovydavičiūtė;
- pritarta siūlymui skirti garbės ženklą ir padėką L. Naujokaičiui, S. Kuncevičiui;
- priimtas sprendimas deleguoti Š. Gentvilienę, R. Stuopelienę ir A. Narkevičių į Aplinkos ministerijos apdovanojimo vertinimo komisiją.

Tarybos narių dalyvavimas (posėdžiai ir elektroniniai balsavimai):

Gintautas Blažiūnas	2	8
Daiva Gasiūnienė	0	5
Rokas Kilčiauskas	0	8
Edgaras Neniškis	2	9

Saulius Pamerneckis	1	9
Gintaras Prikockis	1	7
Juozas Vaškevičius	0	1
Aurimas Sasnauskas	2	6
Asta Kiaunienė	2	4
Šarūnė Gentvilienė	1	10
Rūta Stuopelienė	1	6
Arvydas Narkevičius	1	8
Saulius Danius	0	0

Taryba nusprendė skirti apdovanojimus ir padėkas:

Architektūros Riterio ordinas

- Architektūros Riterio ordinas Nr. 43 suteikiamas architektui KĘSTUČIUI PEMPEI.

Lietuvos architektų sąjungos garbės ženklas

- LINUI NAUJOKAIČIUI už indėlį kuriant nacionalinę architektūrą ir ugdant jaunąją kartą;
- GINTARUI KLIMAVIČIUI už indėlį kuriant nacionalinę architektūrą;
- GINTAUTUI NATKEVIČIUI už indėlį kuriant nacionalinę architektūrą ir ugdant jaunąją kartą;

Lietuvos architektų sąjungos padėka

- SIGITUI KUNCEVIČIUI kuriant nacionalinę architektūrą ir ugdant jaunąją kartą, 60-mečio proga.

SAJUNGOS VEIKLA

2017 m., kadencijos pradžioje LAS Taryba nustatė PRIORITETINES VEIKLOS SRITIS:

1. Architektūros politika: architektūros srities kultūros politikoje reikšmės stiprinimas, darbas su LR Kultūros ministerija; architektūros politikos tęstinumas; bendradarbiavimas su LMKA; delegavimas ir kt.

2. Architektūriniai konkursai: (LAS architektūrinių konkursų organizavimo nuostatų redagavimas; viešos diskusijos apie architektūrinių konkursų kokybę; bendradarbiavimas su LAR kuriant Architektūros įstatyme nurodytas architektūrinių konkursų organizavimo taisykles; LAS konkursų rengimo mechanizmo tobulinimas)

3. Architektūros kokybės propagavimas, viešinimas: Lietuvos architektūros ir architektų pristatymas Lietuvoje ir užsienyje; informacijos apie Lietuvos architektų kūrybą rinkimas ir pristatymas; Lietuvos architektų paslaugų eksportas; kandidatų teikimas įvairiems apdovanojimams; delegatų skyrimas į komisijas, tarybas ir kt. valstybinės ir vietinės svarbos organus, kurių veikla susijusi su architektūros kokybe; viešų diskusijų iniciatyva, pozicijos reiškimas; edukacija: renginiai, parodos, leidyba, kūrybinės dirbtuvės, t.t.; darbas su žiniasklaida; neformalus ugdymas; darbas su architektūriniame lauke esančių interesų grupėmis: bendruomenėmis, miestų administracija, verslo atstovais ir kt.

4. Autorių teisės (grįžimo į LATGA ir atlygio architektams

už autorinių kūrinių panaudojimą įteisinimo galimybės; bendradarbiavimas su LMKA šiuo klausimu; kt.)

ARCHITEKTŪROS POLITIKA

LAS atstovų vizitas pas Kultūros ministrą

2019 m. vasario 26 d. susitikime, inicijuotame LAS pirmininkės, dalyvavo Kultūros ministras Mindaugas Kvietkauskas, Kultūrinės atminties ir paveldo politikos skyriaus vyr. specialistas Gintaras Džiovenas, Profesionaliosios kūrybos ir tarptautiškumo politikos skyriaus vedėja Janina Krušinskaitė. Lietuvos architektų sąjungą atstovavo pirmininkė Rūta Leitanaite, LAS Tarybos nariai Gintautas Blažiūnas, Edgaras Neniškis ir paveldosaugos specialistė, architektė Irena Kliobavičiūtė.

Pirmojo susitikimo su naujuoju ministru metu Lietuvos architektų sąjungos atstovai pristatė organizacijos veiklą, misiją bei pagrindines sritis, kuriose Sąjunga tikisi glaudesnio bendradarbiavimo su Kultūros ministerija. Pirmiausia tai – architektūros politikos formavimas. LAS atstovai informavo apie jau nuveiktus darbus – 2007 m. patvirtintas Architektūros politikos gaires, vėliau rengtą Architektūros politikos dokumento projektą, kurio pagrindu Kultūros ministerija yra parengusi Dizaino ir architektūros gaires, kitų Europos šalių patirtį ir išreiškė iniciatyvą aktyviai dalyvauti rengiant kultūros politikos dokumentus. Kultūros ministerijos atstovai pažadėjo kviesti LAS atstovus į darbo grupes bei klausti rekomendacijų rengiant Kultūros politikos pagrindų įstatymą, Kultūros strategiją 2020-2030 ir raidos strategijos dokumentą architektūros sričiai. Diskutuojant apie šalies vyriausiojo architekto ar analogiško vyriausybės lygmens patarimojo organo reikalingumą, sutarta kartu su Kultūros ministerija artimoje ateityje svarstyti Architektūros tarybos įkūrimą. Tokia Taryba galėtų būti kuriama kartu su kitomis ministerijomis (Aplinkos, Ekonomikos ir inovacijų), Dizaino tarybos modelio principu. Plačiau: architektusajunga.lt/kiti/architektu-sajungos-atstovu-susitikimas-su-kulturos-ministru/

Delegavimas, atstovavimas

LAS atstovai deleguoti į Architekto profesinės kvalifikacijos vertinimo komisiją prie LR Aplinkos ministerijos (doc. dr. arch. Darius Linartas), Paveldotvarkos programos rengimo grupę Kultūros paveldo departamente (arch. Irena Kliobavičiūtė), urbanistinės chartijos rengimo grupę LR Aplinkos ministerijoje (Linas Naujokaitis, Vaidotas Dapkevičius, Giedrė Ratkutė-Skačkauskienė, dr. Edgaras Neniškis); Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondo (SRTRF) ekspertus (D. Linartas). Į Kultūros ministerijos sudarytą darbo grupę „Integralios kultūros paveldo apsaugos politikos modeliui parengti“ LAS delegavo architektės Mariją Nemunienę, Ireną Kliobavičiūtę, Giedrę Filipavičienę. Lietuvos meno kūrėjų asociacijoje, Spaudos, radijo ir televizijos fondo dalininkų susirinkimuose LAS atstovavo pirmininkė Rūta Leitanaite.

Veikla LMKA

LMKA pradėta aktyvi diskusija dėl Seimo Kultūros komiteto iniciatyva kuriamo naujo žiniasklaidos modelio. Šio modelio sudarymo darbo grupėje LMKA atstovauja pirmininkas K. Platelis. LMKA teikė darbo grupei nuomonę, jog vasario mėn. pasiūlytam žiniasklaidos modelio projektui negali būti pritarta. LMKA pabrėžė, jog nauju modeliu privaloma spręsti šias pagrindines problemas: finansavimo kultūros ir meno žiniasklaidai užtikrinimą, *de minimis* kultūros ir meno žiniasklaidai klausimo sprendimą ir procesų skaidrumą bei platų atstovavimą (dalininkų, Tarybos sudėtyje), ko kol kas siūlomas modelis nesprendžia. LMKA taip pat išreiškė poziciją, jog naujus principus galima įtvirtinti reformuojant, o ne naikinant dabar egzistuojantį SRTRF.

Patvirtintas naujas darbo kodeksas pakeitė mokestinę Meno kūrėjų aplinką. LMKA toliau atstovauja pozicijai mažinti autorinių sutarčių mokesčius, juos prilyginant individualios veiklos mokesčiams, bei leisti Meno kūrėjams, dirbantiems pagal individualios veiklos pažymą, dalyvauti socialinėje Meno kūrėjų programoje.

Diskusija apie Architektūros įstatymą

2018 lapkričio 14 d. LAS konferencijų salėje vyko LAR inicijuota diskusija „Architektūros įstatymas: po metų“. Joje buvo aptariama, kaip įstatymas veikė pirmuosius metus, kokių sulaukta pokyčių, kurios įstatymo nuostatos sukėlė daugiausiai neaiškumų ir ko trūko, kad įstatymo veikimas būtų efektyvesnis. Pranešimą konferencijoje skaitė ir pasiūlymus dėl aktualių klausimų bei įstatymo pakeitimo pateikė LAS pirmininkė Rūta Leitanaite.

ARCHITEKTŪRINIAI KONKURSAI

Aplinkos ministerijos Projekto konkurso organizavimo taisyklių pakeitimas

Lietuvos architektų sąjunga, konsultuodamasi su Viešųjų pirkimų tarnyba ir Aplinkos ministerija, teikė pasiūlymus Aplinkos ministro patvirtintoms Projekto konkurso organizavimo taisyklėms koreguoti. Pilna koreguota redakcija bus parengta 2019 m. tačiau jau 2019 m. kovą patvirtintas LAS inicijuotas Taisyklių pakeitimas, leidžiantis nustatyti terminą klausimams-atsakymams, kurio trukmė būtų ne trumpesnė, nei 2/3 konkurso darbams pateikti skirtu laiku (anksčiau šis terminas buvo 4 darbo dienos). Tai leis konkurso dalyviams rengti projektinius pasiūlymus nesibaiminant naujų pakeitimų ar patikslinimų artėjant darbų pateikimo datai.

Lietuvos architektų sąjungos architektūrinių konkursų organizavimo nuostatų tobulinimas

2019 m. vasario mėn. LAS Taryba patvirtino naujus Lietuvos architektų sąjungos architektūrinių konkursų organizavimo nuostatus ir rekomendacijas, paremtas Europos Architektų Tarybos priimtais 9 architektūros

konkurso organizavimo principais bei rekomendacijomis konkurso sąlygoms. Nuostatus parengė Architektūros konkursų darbo grupė.

Lietuvos architektų rūmų rengiamų Architektūrinių konkursų organizavimo tvarkos aprašo komentaras 2018 m. kovo mėn. LAS Architektūros konkursų darbo grupė parengė ir pateikė LAR pastabas ir pasiūlymus rengiamam dokumentui „Architektūrinių konkursų organizavimo tvarkos aprašas“. Vėlesnė Aprašo redakcija dar nebuvo pateikta LAS tolimesniems komentarams.

2018-2019 m. vykdyti architektūriniai konkursai

- Su Vilniaus miesto savivaldybe sudaryta sutartis per 2018-2019 m. organizuoti 5 architektūrinius konkursus.
- **Tarptautinis atviras vieno etapo architektūrinio projekto konkursas „Nacionalinė koncertų salė „Tautosnamai“ V. Mykoliaičio-Putinog. 5, Vilniuje“** (koordinadorius – Aurimas Sasnauskas). Konkursas paskelbtas 2019-02-28 d. Pirmą kartą Baltijos šalyse konkurso sąlygos parengtos remiantis Tarptautinės architektų sąjungos UIA rekomendacijomis ir jos patvirtintos, konkursas vykdomas laikantis UNESCO Tarptautinių architektūros ir urbanistinių konkursų standarto. Konkurso darbų pateikimo data – 2019 06 25. Konkurso užsakovas – Vilniaus miesto savivaldybės administracija.
- **Pėsčiųjų tilto per Neries upę, nuo Vingio parko iki Lietuvos parodų ir kongresų centro „Litexpo“ teritorijos, Vilniuje, architektūrinio projekto konkursas.** Konkursui pateikta 16 projektinių pasiūlymų. I vietos laimėtojai – „Užvingio salos tiltas“, autoriai – Dominykas Daunys, Petras Išora, Ivane Ksnelashvili, Ona Lozuraitytė (KILD architektai) ir Vilius Karieta (TEC Infrastructure). Konkurso užsakovas – Vilniaus miesto savivaldybės administracija.
- **Atviras architektūrinio projekto konkursas „Mokslo paskirties pastatas (gimnazija) Tolminkiemio g., Vilniuje“** (koordinadorius – Rokas Kilčiauskas). Konkurso užsakovas – Vilniaus miesto savivaldybės administracija. Konkurso darbų pateikimas – iki 2019 m. gegužės 28 d.
- **Paskelbtas atviras tarptautinis vieno etapo Lietuvos banko pastatų Žirmūnų g. 151, Vilniuje rekonstravimo projekto architektūrinis konkursas.** Projektinių pasiūlymų pateikimas – iki 2019 m. balandžio 17 d. Konkurso užsakovas – Lietuvos bankas.
- **Kviestinis konkursas „Gyvenamasis kvartalas Sodų g. Vilniuje“.** Konkursas nutrauktas užsakovo iniciatyva. Su LAS už atliktus darbus ir konkurso dalyviais, pateikusiais darbus, užsakovas atsiskaitė.
- **Ignalinos atominės elektrinės pastato konkursas** (koordinadorius – Andrius Bakšys). Ignalinos

atominė elektrinė ir Lietuvos architektų sąjunga paskelbė atvirą vieno etapo VI Ignalinos atominės elektrinės naujo pastato statybos projektinių pasiūlymų parengimo konkursą. Projektinių pasiūlymų pateikimas – iki 2019 m. gegužės 7 d.

- **Paskelbtas „Licėjaus ir viešbučio su konferencijų centru Vasario 16-osios g. 1“ tarptautinis architektūrinis konkursas.** Užsakovas – UAB „Orkela“. Konkursas laikinai sustabdytas, nes 2019 m. sausio 21 d. Kultūros paveldo departamentas įregistravo naują aktą (Nr. KPD-RM-2743), kurio Pirmoji nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba nustatė naujas vertingąsias Vilniaus Šv. apaštalų Jokūbo ir Pilypo bažnyčios, dominikonų vienuolyno ansamblio ir Šv. Jokūbo ligoninės statinių komplekso savybes. Dėl šios naujos aplinkybės Lietuvos architektų sąjunga koreguoja anksčiau skelbto „Licėjaus ir viešbučio su konferencijų centru Vasario 16-osios g. 1“ architektūrinio konkurso sąlygas. Kadangi Aktas nustato naujus urbanistinio-architektūrinio teritorijos vystymo apribojimus ir galimybes, jis reikšmingai pakeis konkurso sąlygas ir įtakos konkursui pateikiamus sprendinius. Lietuvos architektų sąjunga paprašė Kultūros paveldo departamento paaiškinti naują Aktą. Kultūros paveldo departamentas parengs individualų apsaugos reglamentą teritorijai, kuriame bus nurodyti konkretūs apsaugos reikalavimai ir galimybės plėtrai. Kol kas šio dokumento KPD konkurso organizatoriams nepateikė. Konkurso sąlygos bus koreguojamos, į jas integruojant Kultūros paveldo departamento pateiktus paaiškinimus bei individualų apsaugos reikalavimą, ir paskelbtos viešai bei išsiųstos konkurso dalyviams. Konkurso terminai bus adekvačiai pratęsti, kad konkurso dalyviai galėtų parengti pasiūlymus pagal naujas sąlygas.
- **Trakų kultūros rūmų rekonstravimo projekto konkursas** (koordinadorius – Andrius Bakšys). Konkursui pateikti 4 darbai. 2018 lapkričio 20 d. vyko viešas darbų aptarimas su visuomene. I vietos laimėtojas – UAB „Sienos“ (arch. Giedrė Datenytė, Monika Zemlickaitė, Donatas Laucius, Ignas Lesauskas). Konkurso užsakovas – Trakų rajono savivaldybės administracija.
- **Atviras projekto konkursas „Klaipėdos miesto modernaus bendruomenės centro – bibliotekos architektūrinio projekto sukūrimas“** (koordinatore arch. Gerda Antanaitytė). Konkurso organizatoriai – Lietuvos architektų sąjunga, Klaipėdos miesto savivaldybės administracija, Klaipėdos miesto savivaldybės viešoji biblioteka. Konkursui pateikta 15 darbų. Viešas darbų aptarimas vyko 2018 liepos 3 d. I vietos laimėtojai – „Aketuri architektai“ (arch. Milda Rekevičienė, Lukas Rekevičius, Eglė Grežekaitė, Eimantas Drapanauskis, Valdonė

Mitkevičiūtė, Kazimieras Kasteckas). Konkurso tinklalapis laskaoklaipeda.wixsite.com/biblioteka

- **Atviras VŠĮ „Jūrininkų sveikatos priežiūros centras“ projekto konkursas.** Organizatoriai – Klaipėdos miesto savivaldybės administracija kartu su Lietuvos architektų sąjungos Klaipėdos apskrities organizacija. Konkursui pateikta 12 darbų. Konkurso tinklalapis poliklinikoskonkursas.lt/darbai
- **Atviras multifunkcinio komplekso Priešpilio g. 6 Klaipėdoje projekto konkursas.** Nutrauktas užsakovo iniciatyva. Organizatorius – Lietuvos architektų sąjungos Klaipėdos apskrities organizacija.
- **Atviras pėsčiųjų tiltų per Nemuno upę nuo Aleksoto iki salos ir nuo salos iki Karaliaus Mindaugo pr. Kaune projekto konkursas.** Pirmą vietą laimėjo architektai „KILD architektai“ – Petras Išora, Ivane Ksnelashvili, Dominykas Daunys kartu su UAB „TEC Infrastructure“. Konkursą organizavo Kauno architektūros ir urbanistikos ekspertų taryba, konkurso užsakovas – Kauno miesto savivaldybės administracija.

Anksčiau LAS organizuotų konkursų tęsinys

2017 m. vyko architektūrinis konkursas „Gyvenamųjų namų kvartalas S. Lozoraičio g., Vilniuje“. Su konkurso I vietos laimėtojais „Studija lape“ 2018 m. užsakovas pasirašė projektavimo sutartį.

2017 m. vyko architektūrinis konkursas „Administracinis pastatas Sėlių g. 48, Vilniuje“. Konkursui pateikti 26 darbai. Su konkurso I vietos nugalėtojais studija „Arches“ vyksta derybos dėl sutarties.

LAS atstovavimas kitų organizuojamuose konkursuose

- LAS atstovai dalyvavo darbo grupėje, sudarytoje dėl Lietuvos paviljono Dubajuje projekto konkurso sąlygų, teikė pastabas ir pasiūlymus.
- LAS pareiškė poziciją dėl Kauno miesto savivaldybės organizuoto Pėsčiųjų tilto per Neries upę, nuo žemės sklypo Brastos g. 32 iki teritorijos šalia žemės sklypo Jonavos g. 1A, Kaune architektūrinės idėjos projektinių pasiūlymų konkurso. 2018 m. rugpjūtį LAS tarybos ir Kauno skyriaus vardu raštu kreipėsi į konkurso organizatorių – Kauno miesto savivaldybę, informuodama, kad dabartinė konkurso sąlygų redakcija neatitinka įstatymų, šalies ir tarptautinių kokybiško architektūrinio konkurso standartų. Kartu kreipimesi siūloma inicijuoti konkurso sąlygų peržiūrėjimą ir kviečiama bendradarbiauti su Lietuvos architektų sąjunga, rengiant architektūrinius konkursus ir jų dokumentaciją. Atsakymo negauta, todėl Lietuvos architektų sąjunga informavo, kad savo nariams dalyvauti konkurse rekomenduos tik atlikus būtinus pakeitimus konkurso sąlygose.

ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS PROPAGAVIMAS, VIEŠINIMAS

Architektūriniai apdovanojimai tarptautiniu mastu

2018 m. LAS pateikė 5 kandidatus į Europos šiuolaikinės architektūros apdovanojimo – Mies van der Rohe prizo – atranką. Po atviro kvietimo siūlyti Lietuvos architektų darbus, LAS Taryba atrinko ir konkursui delegavo šiuos kūrinius:

- **Kauno autobusų stotis** – „Dviejų grupė“ (arch. Gintaras Balčytis, Jurgita Šniepienė, Kęstutis Vaikšnoras, Paulius Vaitiekūnas);
- **Slėnio vila** – „Studija arches“ (arch. Arūnas Liola, Rolandas Liola, Edgaras Neniškis, Margarita Kaučikaitė, Enrika Geštautaitė);
- **Autobusų stotis Vilniaus oro uoste** – „Vilniaus architektūros studija“ (arch. Tomas Noreika);
- **Biurų pastatas „Jonavos 30“** – „Kančo studija“ (arch. Gustė Kančaitė, a. a. Algimantas Kančas, Gediminas Mačiulis);
- **Verslo centras „Green Hall 2“** – „Archinova“ (arch. Antanas Gvildys, Eidimtas Šimeliūnas) ir „Arrow Architects“ (arch. Ulrik Raysse, Ricardo Paternina).

Architektūriniai apdovanojimai nacionaliniu mastu

LAS teikė architekto Gintaro Balčyčio kandidatūrą 2018 m. Nacionalinei kultūros ir meno premijai.

Deleguoti 3 atstovai į 2018 m. Aplinkos ministerijos apdovanojimų už kūrybinius laimėjimus architektūros ir urbanistikos srityse vertinimo komisiją – Rūta Stuopelienė, Vaidotas Dapkevičius, Arvydas Narkevičius – ir teiktos 3 kandidatūros apdovanojimams:

- **„Labas, jūra“**, Žalioji Kelias Nr. 8, Neringa, aut. UAB „G.A.L. architektai“;
- **Viešbutis „Radisson Blu“ priestatas**, Konstitucijos pr. 20, Vilnius, aut. UAB „Forma“;
- **Viešbutis „Pacai“**, Didžioji g. 7, Vilnius, aut. UAB „Forma“.

Informacijos apie Lietuvos architektūrą rinkimas ir pristatymas LAS informacijos sklaidos priemonėse

Pildytas 2018 m. LAS vykdytų architektūrinių konkursų archyvas (architektusajunga.lt), architektūros-urbanistikos ekspertų tarybų posėdžių archyvas (Vilnius - architektusajunga.lt, Kaunas - laskaunas.lt, Klaipėda - architektams.lt), šiuolaikinės Lietuvos architektūros archyvas: Lietuvos architektų kūrinių viešinti tinklapio architektusajunga.lt rubrikoje „Sukurta Lietuvoje“.

LAS informacija aktualiai atnaujinta LAS tinklapyje (kas 2-4 d.), skyriams aktuali informacija nuolat atnaujinta skyrių tinklapiuose: laskaunas.lt (Kauno sk.), architektams.lt (Klaipėdos sk.). Aktyviai pildyta LAS Facebook paskyra, kurioje informacija atnaujinta kas 1-3 dienas. LAS Facebook paskyrą šiandien seka apie 1000 žmonių.

Bendradarbiavimas su žiniasklaida

LAS pozicija ir veikla viešinta žiniasklaidoje (profesionaliojoje, plačiojoje - žurnalas „Statyba ir architektūra“, *15min.lt*, *delfi.lt*; pranešimai spaudai (bns.lt, LAS kontaktais), straipsniai kultūrinėje ir populariojoje žiniasklaidoje; dalyvavimas radijo, TV laidose).

Vykdydama Meno kūrėjų strateginę programą, LAS bendradarbiavo su žurnalu „Archiforma“. 2 žurnalo numeriuose po 10 puslapių skirta LAS naujienos, pristatomoms straipsnių pavidalu.

Projektas „Radijo laida „Reikia architekto“

Radijo laidų ciklas „Reikia architekto“ transliuojamas „Žinių radijo“ eteryje nuo 2013 m. liepos mėnesio. Tai – vienintelė tokio pobūdžio architektūrinė visuomenei transliuojama laida. Laidos autorė ir vedėja – Rūta Leitanaite. Kiekvienoje pokalbių laidoje, interviu su 1-4 pašnekovais metu, diskutuojama tam tikra architektūrine, urbanistine, socialine, menine tema. Kviečiami pašnekovai yra ne tik architektai, bet ir kiti specialistai (valdžios, organizacijų atstovai, menininkai, verslininkai, mokslininkai, filosofai, sociologai ir kt.) bei plačiosios visuomenės, architektūros vartotojų atstovai. Nuo 2013 m. bendradarbiaujant su „Žinių radiju“ buvo parengtos ir transliuotos 177 laidos. Visų laidų įrašus galima rasti Žinių radijo archyve ziniuradijas.lt/laidos/reikia-architekto. Laidos Facebook paskyra [facebook.com/Reikia-architekto-958283790863416/](https://www.facebook.com/Reikia-architekto-958283790863416/) turi beveik 1300 sekėjų. 2019 m. laidos rengiamos ir transliuojamos toliau, projektą remia Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas.

Tarptautinių architektūros aktualijų pristatymas

Tinklalapyje architektusajunga.lt viešinti užsienio architektų sąjungų organizuojami renginiai: įvairūs architektūriniai konkursai, Talino architektūros bienalė, Architektūros apdovanojimai Baku ir kt.

Parodos, renginiai Lietuvoje. LAS parodos, renginiai

Lietuvos šiuolaikinės architektūros paroda-konkursas „Žvilgsnis į save 2017-2018“. Aštuntoji šiuolaikinės Lietuvos architektūros apžvalginė paroda konkursas „Žvilgsnis į save“ – tai tradicinis Lietuvos architektų sąjungos organizuojamas renginys, skirtas šalies architektams ir visuomenei, propaguojantys architektūros kūrėjų bendruomeniškumą, profesinį atvirumą bei kokybišką architektūrą kaip vertybę ir svarbią kultūros dalį. Iš beveik dviejų šimtų pretendentų atrankos komisija tolesniam vertinimui atrinko 80, o toliau darbo ėmėsi tarptautinė žiuri. Šio konkurso ypatybė – Lietuvos architektų darbus vertina kolegos iš kitų šalių. 2017-2018 metų darbus, suskirstytus į Projektų, Konkursinių projektų ir Realizacijų kategorijas, vertino Anne Marie Galmstrup iš Danijos, Piotr Smierzewski iš Lenkijos ir Saimir Kristo iš Albanijos. Konkurso vertinimo kriterijai: aiški architektūrinė idėja, harmoningas objekto santykis su aplinka, adekvatus medžiagų panaudojimas, funkcionalumas, novatoriškumas, originalumas, objekto

reikšmė miestui, sprendimų profesionalumas, realumas, idėjų įgyvendinimo kokybė. Atsižvelgdama į juos, vertinimo komisija atsirinko 11 objektų ir skyrė dvi dienas jiems aplankyti ir apžiūrėti.

Komisijos išskirti penki lygiaverčiai objektai, apdovanoti tradiciniu prizu – skulptūrele „Metras“:

- **Vilnius Tech Parkas** – „A2SM architektai“: A. Sasnauskas, S. Malenko, J. Šykovas, E. Židonytė, G. Frišmantaitė, P. Venckūnas);
- **Darželis „Vaikystės sodas“** – „G. Natkevičius ir partneriai“: R. Pučka, A. Rimšelis, G. Natkevičius);
- **Mo muziejus** – „Studio Libeskind“: D. Libeskind, G. Blengini, S. Blach; architektai Lietuvoje: „DO Architects“: A. Baldišiūtė, S. Daugėlienė, D. Lukšėnas, N. Tukaj, D. Skrupskelienė;
- **„Mirksintis namas“** – „Aketuri architektai“: M. Rekevičienė, A. Tilvikaitė, G. Bardauskaitė, N. Tukaj, L. Rekevičius;
- **Galerija be sienų** – „Office de Architectura“: J. Bernotaitė, A. Ropolas, P. Vaitiekūnas.

Išleistas parodos katalogas. 2019-2020 m. LAS vykdė projektą, kurio metu paroda keliaus po Lietuvos regionus ir užsienį.

2018 m. lapkričio mėn. vyko LAS ir portalo *lrytas.lt* organizuota Lietuvos interjero architektūros paroda-apdovanojimai „Mano erdvė 2018“ su paskaitų ciklu.

Renginio metu tarptautinė komisija, sudaryta iš užsienio architektų (Oskar Zieta – Lenkija, Gunta Grikmane – Latvija, Priit Poldme – Estija) rinko geriausius interjerus, skaitė paskaitas. Paskaitos, paroda ir apdovanojimų renginys vyko Nacionalinėje dailės galerijoje. Konkursas ir baigiamasis renginys, konkurse pristatomi interjerai ir jų autoriai rugsėjo-lapkričio mėnesiais plačiai pristatyti *lrytas.lt* portale, laikraštyje „Lietuvos rytas“, žurnale „Stilius“. Baigiamasis renginys tiesiogiai transliuotas per Lryto TV. Išleistas parodos katalogas. Parodoje-konkurse sudalyvavo apie 50 architektų komandų, pateikta 115 interjerų, sukurtų 2017-2018 m. Keturi geriausi interjerai, išrinkti tarptautinės komisijos, apdovanoti geriausio namo, buto, biuro ir visuomeninio interjero kategorijose. Komisijos nario Oskaro Zietos kūrinių instaliacija demonstruota Nacionalinėje dailės galerijoje kartu su interjero paroda.

2017 m. rugsėjo mėn. vyko A. Zavišos fondo apdovanojimo už geriausią rekreacinės architektūros kūrinių renginys Nidoje. Programoje – simpoziumas „Kintančios perspektyvos“; Lietuvos architektų sąjungos ir A. Zavišos fondo konkurso „Geriausias 2017 metų rekreacinės architektūros kūrinys“ nominantų pristatymas ir apdovanojimai (šiame apdovanojime skirtas VU Botanikos sodo laboratorijos pastato rekonstrukcijos autoriams - Paleko architektų studija (arch. Rolandas Palekas, Bartas Puzonas, Vilius Lingė); architekto Leonardo Vaičio kūrybos paroda ir knygos pristatymas; ekskursija po Nidą. Išleistas skaitmeninis leidinys (*issuu*.

com/zavisosfondas/docs/2017_nominantai).

2019 kovo 21 d. atidaryta architektų biurų pristatančių leidinių paroda. Parodai architektų biurai buvo kviečiami pateikti leidinius, bukletus, pristatančius biurų kūrybą. Paroda bus nuolat pildoma ir eksponuojama LAS.

2019 m. LAS rengiamos parodos:

- nuo balandžio 12 iki gegužės 30 d. – „Struggling cities - from Japanese urban projects in the 1960s“, bendradarbiaujant su Japonijos ambasada). Parodos atidarymas vyks LAS pakartotinės eilinės ataskaitinės konferencijos metu.
- nuo birželio 15 iki rugpjūčio 30 d. – paroda „Bauhaus Imaginista“, bendradarbiaujant su Goethe institutu). Parodos atidarymas vyks Kultūros nakties metu, yra įtrauktas į šio renginio programą.

LAS KAUNO SKYRIUS

Architektų namų palėpės remontas ir įrengimas. 200 kv. m. parodų ir konferencijų patalpų remontas ketverius metus vyko privačių rėmėjų, savivaldybės bei LAS Kauno skyriaus lėšomis. Kartu su valdyba projektui vadovavo architektas Nerijus Stanionis bei interjero autorius Donatas Cesiulis. Įrengimas baigtas 2019 sausio 9 d. Šių metų užduotis – aprūpinti patalpas reikiama konferencine įranga bei suremontuoti jų prieigas.

Geriausio metų projekto paroda „Architektūra: Kaunas 2018“ vyko liepos 1 d. (kuratorius ir renginio organizatorius – Vaidas Tamošiūnas), kuri buvo eksponuojama pagrindinėje Kauno senamiesčio gatvėje. Paroda įtraukė visuomenę, įvairių sričių profesionalus, studentiją į pokalbius ir diskusijas, tapo atvira platforma kultūriniam dalyvavimui ir įsitraukimui, subūrė tuos, kuriems šie klausimai yra aktualūs. Profesinės šventės renginius papildė „Kito kranto Aleksote“ kūrybinių dirbtuvių, kurias organizavo architektas Tadas Jonauskis, rezultatų pristatymas.

„Kaunas 18+18. Priskėlimo kalnas“ kūrybinių dirbtuvių metu (kuratorė – doc. dr. Jūratė Tutlytė) vyko viešos paskaitos dalyviams ir visiems besidomintiems, taip pat pokalbiai, diskusijos, rezultatų pristatymai. Įvyko 4 renginiai: spalio 22 d. Gedimino ir Nomedos Urbonų paskaita „Pelkių paviljonas: Lietuvos patirtys Venecijos architektūros bienalėje“; spalio 23 d. Jono Šečkaus paskaita „Kauno geologinis pagrindas – kaip vykdyti veiklą jo negriaunant“; spalio 24 d. pokalbis apie miesto vaizduotę ir poetiką su Egidijumi Aleksandravičiumi ir Ramūnu Čičeliu; spalio 25 d. diskusija „Laiptų įvairovė ir kadienybė“ su Gintautu Mažeikiu, Viktoru Bachmetjevu ir Rūta Stepanovaitė; spalio 26 d. kūrybinių idėjų viešas pristatymas.

Projekto „Mokykla – mano erdvė“ (kuratorius – Mindaugas Butvila) metu buvo dirbama su septyniomis Kauno miesto mokyklomis, iš kurių buvo išrinkta nugalėtoja – prezidento Valdo Adamkaus gimnazija. Bendradarbiaujant su architektais, baldų, interjero dizaineriais bei jaunaisiais kūrėjais mokiniais ir mokyklos administracija, joje buvo

sukurtas matematikos kabineto interjeras.

LKT lėšomis dalinai finansuotas projektas – **monografijos „Architekto Alfredo Paulausko kūryba“ leidyba.** Tai mokslinė studija apie architekto A. Paulausko asmenybę ir kūrybą XX a. II p. architektūros kontekste. Publikuota apie 200 vnt. iki šiol nespausdintos ikonografinės medžiagos, atsiminimų.

Spalio mėn. Lietuvos architektų sąjungos palėpėje įvyko parodos **„Prarasta arba beveik prarasta: 1927-1937 moderniosios architektūros paveldas Ankaroje“** atidarymas, kuriame dalyvavo parodos kuratoriai Lale Ozgenel ir Tomris Elvan Altan, architektūrologas dr. Vaidas Petrulis. Turkijos moderniosios architektūros paveldas, pateiktas parodoje yra vienas iš svarbiausių istorinių ir kultūrinių sluoksnių, suformavusių sostinę Ankarą, jis apibrėžia jos šiuolaikinį tapatumą.

KLAIPĖDOS SKYRIUS

Birželio – spalio mėn. bendradarbiauta su Lietuvos architektų sąjungos Klaipėdos apskrities organizacija įgyvendinant projektą **„Architektūros renginių ciklas „Klaipėdos architektūra“ ir leidinio „Klaipėdos architektūra. 2017“ leidyba“.**

Projekto apimtyje vykdytos šios veiklos:

- parengta ir Klaipėdos kultūros komunikacijų centro parodų rūmuose pristatyta paroda „Klaipėdos architektūra 2017“, apžvelgianti praėjusių metų architektų darbus;
- išleistas 17-asis leidinys „Klaipėdos architektūra“, elektroninė leidinio versija patalpinta *issuu.com*;
- kasmetinis konkursas „Klaipėda – aktuali architektūra“ skirtas architektūros studentams, konkurso nugalėtojams skirtos stipendijos;
- ekskursija „Uosto gatvė ir kas toliau?“ su istoriku dr. Vasilijumi Safronovu;
- kūrybinės dirbtuvės vaikams ir jaunimui „Miesto gidas vaikams“;
- idėjų konkursas Memelio miestui;
- tradicinė architektų irklavimo regata;
- Klaipėdos kultūros fabrike pristatyta interjero architektūros paroda „Mano erdvė 2017“;
- surengtas leidinio „Architektas Arnas Dineika“ pristatymas;
- surengta filmo „The Competition“ peržiūra;
- leidinio „Klaipėdos architektūra“ formate pristatyta ir dokumentuota architektūros 2017 metų įvykių, susijusių su Klaipėda ir jos regionu, suvestinė;
- paroda „Klaipėdos architektūra 2017“ bei ją lydintis leidinys pristatyti šiaurės Lietuvos regiono centruose – Panevėžyje (miesto Savivaldybėje) ir Šiauliuose (Šiaulių universiteto bibliotekoje).
- Tradicinis Architektų dienos paminėjimo renginys liepos 1 d.:
 - kūrybinė sesija „Naujas miestas“ (pradinių klasių vaikams);
 - kūrybinė sesija „Naujas miestas“

- (suaugusiems);
- Remigijaus Treigio ir Beno Šarkos keliaujančios parodos „Vidurnakt ir giliau“ pristatymas.

ŠIAULIŲ SKYRIUS

2018 m. vasario mėn. pasirašyta sutartis su Šiaulių m. savivaldybe dėl **Architektūros ir urbanistikos ekspertų tarybos įkūrimo**. 2018 m. Taryboje svarstyti 5 projektai.

Skyrius išleido ir pristatė knygą „**Architektūrinės ir urbanistinės idėjos Šiauliuose**“. Knygos autorius – architektas, profesorius Algis Vyšniūnas, idėjos autorė ir projekto kuratorė – LAS Šiaulių skyriaus valdybos pirmininkė architektė Rūta Stuopelienė. Knyga apima apie šešiasdešimties metų laikotarpį ir atspindi Šiaulių miesto vystymosi procesus architektų akimis.

2018 m. sausio 1 d. Klaipėdoje surengtas tradicinis **Naujųjų Metų sutikimo renginys - seminaras „Kultūrinis, istorinis ir architektūros paveldas Mažojoje Lietuvoje“**.

Surengtas paskaitų ciklas architektams ir Šiaulių visuomenei „**Šiuolaikinė architektūra ir urbanistika**“, pranešėjas architektas A. Vyšniūnas:

- vasario 28 d. „Kas yra architektūra? Statybos menas ar veikla, formuojanti gyvenamąją aplinką?“;
- kovo 2 d. „Šiaulių miesto urbanistinės struktūros transformacijos. Ką prisimename ir ko norime?“;
- balandžio 25 d. „Kas yra Architektas?“;
- gegužės 9 d. istorinės atminties paskaita – A. Vyšniūno knygos „Lietuviai Karlage I“ pristatymas.

Architektų dienos proga surengta teminė ekskursija-seminaras į Lenkiją LDK keliais (Liublinas – Zamoščius)

PANEVĖŽIO SKYRIUS

Inicijuotos **Basanavičiaus gatvės užstatymo vizijos kūrybinės dirbtuvės**, kurios numatomos 2019 metais.

A. Narkevičius, V. Stankevičius, L. Paulauskienė dalyvavo Savivaldybės organizuotose **Molainių-Kniaudiškių parko kūrybinėse dirbtuvėse**;

LAS Panevėžio skyriaus atstovai Arvydas Narkevičius, Loreta Paulauskienė ir Žymantas Lipskis dirbo **Savivaldybės organizuojamų viešųjų pirkimų ekspertinio vertinimo komisijose**;

vyko 16 **Panevėžio Architektūros ir urbanistikos ekspertų tarybos posėdžių**, kuriuose buvo svarstyti 39 projektai ir pateiktos išvados;

A. Narkevičius LAS Panevėžio skyriui atstovavo **Panevėžio miesto savivaldybės Kultūros ir meno taryboje**.

Parodos, renginiai, kita veikla, kuriuose LAS dalyvavo kaip partneris

„**Structum**“ konferencijos. 2018 m. LAS ir žurnalas „Structum“ pasirašė bendradarbiavimo sutartį, pagal kurią LAS kaip partneris dalyvauja „Structum“ organizuojamose architektūrinėse, dizaino konferencijose. LAS išpareigojo parengti 4-6 konferencijų architektūrinio turinio dalį: pakviesti bent vieną užsienio lektorių bei 1-2 Lietuvos

architektus kalbėti tam tikra konferencijos tema. Nemokamos konferencijos vyksta „Ozo Multikino“ kino teatro salėje, į jas susirenka apie 400 klausytojų. 2019 m. LAS dalyvavo kaip partnerė rengiant konferencijas temomis „Šiuolaikiniai pastatų modeliai ir jų architektūra“ (vasario 7 d.) ir „Pastato anatomija: subalansuoti sprendimai“ (balandžio 4 d.).

VGTU architektūros studentų darbų paroda „Architektūra ir bendruomenė“. Kovo 4–21 d. Lietuvos architektų sąjungos patalpose eksponuoti VGTU Architektūros fakulteto architektūros vientisųjų studijų programos 2-ojo kurso studentų parengti Vilniaus miesto bendruomenių centrų kompleksiniai projektai.

XII Urbanistinis forumas. 2018 m. lapkričio 21–22 d. Vilniuje LAS dalyvavo kaip partneris forumo kūrybinėse dirbtuvėse „Miestų kompaktiškumas architektūros kokybės kontekste“.

Architektūrinio žurnalo „Archiforma“ apdovanojimai. 2019 m. LAS kaip partneris bendradarbiavo organizuojant apdovanojimų renginį LAS patalpose.

Litexpo parodos „Baldai. Interjeras. Dizainas“ konkursas vyko 2018 m. rugsėjį, konkursą koordinavo ir LAS komisijoje atstovavo LAS Kūrybos direktorius Marius Dirgėla.

2018 m. rugsėjo 14 d. Lietuvos architektų sąjungoje vyko **Algimanto Mačiulio knygos „Vytautas Jurgis Dičius. Architekto žvilgsniu“ pristatymas**.

2018 m. spalio 9 d. Lietuvos architektų sąjungoje pristatyta Architektūros riterio, buvusio Sąjungos pirmininko **Leonardo Vaičio knyga „Našlaičio patirtis“**.

Kultūriniai, tiriamieji projektai

Projektas „Lietuvos XX a. vid. – XXI a. pr. vertingos architektūros sąrašas“ (2018–2019, šiuo metu vykdomas). Projekto tikslas yra XX a. pab. - XXI a. pr. Lietuvoje sukurtos vertingos nesaugomos architektūros apsaugos ir pripažinimo kultūros paveldu skatinimas, inventorizuojant ir atskleidžiant visuomenei bei atsakingoms institucijoms šių galimų kultūros paveldo objektų savybes. Projekto metu sukurta naujojo architektūrinio paveldo vertinimo ir aprašymo metodika gali būti siūloma įteisinti kaip valstybiniu mastu Kultūros paveldo departamento naudojama metodika.

Labai nedaug sovietmečiu ir pirmajame Nepriklausomybės dešimtmetyje sukurtos architektūros objektų šiandien yra pripažinti kultūros paveldu. Nesaugomi juridiskai bei nesuvokiami kaip vertingi pastatai arba nyksta, arba būna neatpažįstamai rekonstruojami ar nugriaunami. Taip prarandama Lietuvos kultūros istorijos dalis. Dėl tokių pastatų sunaikinimo kylančios diskusijos (pvz., policijos pastato Giraitės g. Vilniuje atveju) rodo, kad visuomenė nėra pakankamai susipažinusi su XX a.pab.-XXI a. pr.

architektūros vertė, o atsakingos institucijos taip pat stokoja objektyvių, profesionaliai parengtų tyrimų apie ją. Iki šiol būta įvairių iniciatyvų, susijusių su minimo laikotarpio pastatų įvertinimu bei propagavimu. Šis projektas apjungtų jau turimą įdirbį, susistemintų, išplėstų jį ir pristatytų rezultatus įvairiomis formomis.

Taip pat jis tarnautų kaip duomenų bazė apie pastatus, kurių galbūt (jeigu jiems nebus suteikiama apsauga) neteksime ateityje ir taip prisidės prie Lietuvos architektūros istorijos dokumentavimo.

Projekto metu sukurtas sąrašas ne galutinis. Jį ketinama nuolat atnaujinti ir pildyti, naudojant sukurtą metodiką.

2018 m. gegužę LAS patalpose vyko tarptautinė konferencija „Vertinant pokario architektūros paveldą“ ir kūrybinės dirbtuvės – diskusija, skirta aptarti moderniojo paveldo problemas Estijoje, Vokietijoje, Italijoje, Izraelyje ir Lietuvoje. Dalyviai pasidalino skirtingomis patirtimis atrenkant ir saugant XX amžiaus antrosios pusės architektūrinį palikimą. Daugiau apie konferenciją: architektusajunga.lt/kiti/vertinant-pokario-architekturos-pavelda/

Ateityje ketinama sąraše pateiktą informaciją išversti į anglų ir kt. kalbas, išleisti leidinį. Projekto komanda: dr. Vaidas Petrusis (Architektūros-urbanistikos tyrimų centras, KTU), dr. Marija Drėmaitė (VU), dr. Liutauras Nekrošius (VGTU), arch. Martynas Mankus (VGTU, doktorantas, projekto koordinatojus), arch. dr. Tomas Grunskis (VDA), Matas Šiupšinskas (VU, doktorantas), Rūta Leitanaitė (LAS).

Projekto partneriai: Valstybinė kultūros paveldo komisija, VGTU, Lietuvos architektų rūmai

Knygos „Erdvės sintaksė urbanistinei analizei: koncepcijos, skaičiavimai ir pavyzdžiai“ leidimas. Parengtas spaudai dr. Kęstučio Zaleckio urbanistinės sintaksės vadovėlis, skirtas architektams ir urbanistams, reikšmingai praplėtė prieinamų žinių šioje srityje ribas ir sudaro prielaidą kokybiškesniam ir įtraukesniam šalies miestų planavimui, suteikdamas teorinį pagrindą urbanistiniams sprendimams. Leidinys padės supažindinti su erdvės sintakse jau turinčius patirties urbanistus ir architektus, formuoti su erdvės sintakse norinčią ir galinčią dirbti architektų urbanistų bendruomenę bei skatinti metodo naudojimą. Knyga pristatyta LAS organizuojuose seminaruose Vilniuje ir Kaune.

LIETUVOS ARCHITEKTŲ PRISTATYMAS IR ATSTOVAVIMAS TARPTAUTINIŲ MASTU

Baltijos šalių jaunų architektų darbų paroda-konkursas Šeštą kartą Baltijos architektų sąjungų asociacijos (BAUA) organizuojamas renginys skirtas pristatyti geriausius jaunus architektus, parodant ir įvertinant jų

baigiamuosius architektūros studijų darbus. Parodoje-konkurse 17 darbų atkeliavo iš Baltijos šalyse veikiančių architektūros mokyklų: Kauno Technologijos universiteto, Vilniaus dailės akademijos (Vilniaus ir Kauno fakultetų), Vilniaus Gedimino technikos universiteto, architektūros ir urbanistikos katedrų, Rygos technikos universiteto, Estijos meno akademijos, Talino Taikomųjų mokslų universiteto bei RISEBA (Rygos ekonomikos ir verslo universiteto architektūros ir dizaino fakulteto). Kiekviena mokykla parodai pateikė po 2 darbus: vieną bakalauro ir vieną magistro, arba, Estijos universitetų (kuriuose nėra dviejų lygių studijų) atveju, 2 vienodo lygio darbus.

Projekto metu išrinkti ir nepriklausomų ekspertų įvertinti geriausi baigiamieji architektūros studentų darbai. Lietuvai atstovavo visų trijų Lietuvos architektūros mokyklų bakalauro ir magistro pakopų absolventai. Projektus vertino tarptautinė profesionalių architektų žiuri: Markas Grinevičius, „No Architects“, Lietuva; Andro Mänd, „Salto“ AB OÜ, Estijos architektų sąjungos vicepirmininkas; Reinis Liepiņš, „Sudraba arhitektūra“, Latvija; Levente Polyak, Vengrija. Žiuri darbus vertino pagal nustatytus kriterijus: konceptualumą, originalumą, inovatyvumą, aiškiai išreikštą idėją, pateikimo estetiką.

Visi konkursiniai darbai eksponuoti Estijos. Lietuvos atstovė Gabija Rutkūnaitė pripažinta nugalėtoja bakalauro darbų kategorijoje.

Parengtas elektroninis konkurso katalogas:

architektusajunga.lt/wp-content/uploads/2018/10/BAUA_Students_18_Catalogue-1.pdf. Projektą iš dalies finansavo Lietuvos kultūros taryba ir LR Kultūros ministerija.

Kauno tarpukario modernistinės architektūros sklaida

2018 gruodžio mėn. San Paulo Parque Villa Lobos bibliotekoje atidaryta architekto Gintaro Balčyčio kuruojama Kauno tarpukario architektūros fotografijų paroda „Kaunas 1919-1939: sostinė, įkvėpta modernaus judėjimo“. Pasak Lietuvos generalinės konsulės San Paule Laura Tupe, šia paroda užbaigiamas Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo renginių San Paule ciklas.

Lituvai švenčiant 100 m. jubiliejų, Kauno tarpukario laikotarpio modernistinės architektūros parodos buvo pristatytos Permėje (Rusijos federacija) bei, kituose Rusijoje miestuose.

Šiuo metu Kauno tarpukario laikotarpio modernistinės architektūros paroda eksponuojama Briuselyje.

Tarptautinė architektų sąjunga (UIA), Baltijos architektūros sąjungų asociacija

Tarptautinė architektų sąjunga (UIA), Baltijos architektūros sąjungų asociacija. Tarptautinė architektų sąjunga kartu su UNESCO pradeda naują kultūrinį projektą – Pasaulio architektūros sostinė. 2020 m šiuo miestu taps Rio de Žaneiras, 2023 m. – Kopenhaga. Baltijos šalys, tarp jų ir Lietuva, tęsia derybas su Danijos architektų sąjunga dėl bendradarbiavimo rengiant TAS Pasaulinio kongreso bei Pasaulio architektūros sostinės programą, aktyviai įtraukiant

ir Lietuvos architektus. 2018 m. vyko trys BAUA susitikimai (kovo 28 d. Vilniuje, spalio 17-18 Taline, gruodžio 12 d. Vilniuje). Diskutuota apie bendradarbiavimą tradiciniame renginyje „Baltijos šalių jaunųjų architektų paroda-konkursas“, dalyvavimą Pasaulio architektūros sostinės programoje, bendrą konferenciją Rygoje 2019 m. migracijos architektūroje tema, susitarta 2019 m. keistis šiuolaikinės Lietuvos, Latvijos, Estijos architektūros parodomis.

Europos architektų taryba (EAT)

LAS atstovai dalyvavo 2 EAT Generalinėse Asamblėjose. Taip pat LAS organizavo EAT užsakytos apklausos apie Europos architektų profesinę padėtį Lietuvoje. Apklausos rezultatai įtraukti į galutinę analizę, kuri pristatyta Europoje 2019 m.

EAT turi tris darbo grupių blokus: „Access to profession“, „Practice of the profession“ ir „Responsible architecture“. LAS veiklos EAT sritys – informacijos, gerosios praktikos sklaida, urbanistikos, būsto, tvarios architektūros temos, architektūros politika bei architektūriniai konkursai. EAT vietoje grupės „Responsible architecture“ planuojama kurti Architektūros viešinimo darbo grupių bloką; į dalyvavimą šio bloko veikloje koncentruotąsi LAS. Antroji veiklų grupė, kurioje galėtų veikti LAS – „Practice of the profession“, kurioje veikia architektūros konkursų bei Tarptautiškumo ir verslumo skatinimo (paslaugų eksporto) grupės.

Darbas su savivaldybėmis, bendruomenėmis

Konsultacijų teikimas, bendradarbiavimas su miestų, rajonų administracijų, įstaigų atstovais, bendruomenėmis svarstant miestų plėtrai svarbius klausimus.

2018 metais Architektūros ir urbanistikos ekspertų tarybose Vilniuje, Kaune, Šiauliuose, Panevėžyje ir Klaipėdoje vyko 30 posėdžių (6 Vilniuje, 2 Kaune, 1 Klaipėdoje, 5 Šiauliuose, 16 Panevėžyje), apsvaistyti iš viso 59 naujos architektūros Lietuvos miestuose projektai, ekspertai pateikė pastabas ir pasiūlymus.

Kita veikla

2018 m. balandžio mėn. Verkių ir Pavilnių regioninio parko direkcijos iniciatyva Lietuvos architektų sąjungoje įvyko susitikimas, kuriame diskutuota apie galimybes pagerinti sprendimų dėl naujų statybų regioniniame parke priėmimą. Susitikime dalyvavo: Verkių ir Pavilnių regioninio parko direkcijos direktorė Jolanta Radžiūnienė, parko vyriausioji teritorijų planavimo specialistė Marina Markevičienė, Vilniaus architektūros ir urbanistikos ekspertų tarybos (VAUET) pirmininkas Saulius Misevičius, VĮ „Lietuvos paminklai“ projektavimo tarnybos vadovo pavaduotoja Giedrė Filipavičienė, Valstybės saugomų teritorijų tarnybos vyriausioji specialistė Rima Baradokaitė-Greimienė, Lietuvos architektų sąjungos (LAS) Vilniaus skyriaus valdybos nariai Linas Naujokaitis, Aurimas Sasnauskas, LAS Tarybos narys Edgaras Neniškis, Vilniaus miesto vyriausias architektas Mindaugas Pakalnis, architektas Lukas Rekevičius, LR Aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos ir

miškų departamento Saugomų teritorijų ir kraštovaizdžio skyriaus vedėjas Vidmantas Bezaras. Susitikimą moderavo Lietuvos architektų sąjungos pirmininkė Rūta Leitanaitytė.

2018 m. liepos mėn. LAS pirmininkė dalyvavo Nacionalinio Operos ir baleto teatro administracijos organizuotame susitikime, kuriame buvo preliminariai aptariamos teatro rekonstrukcijos ir išplėtimo galimybės, jo kultūrinės vertės išsaugojimas.

2019 m. kovo mėn. LAS pirmininkė dalyvavo Kultūros paveldo departamento inicijuotoje diskusijoje dėl Vilniaus oro uosto komplekso rekonstrukcijos ir Vilniaus oro uosto pastato išsaugojimo.

Į Vilniaus m. savivaldybės darbo grupes, komisijas, deleguoti LAS atstovai: į Vilniaus miesto pavadinimų, paminklų ir atminimo lentų komisiją – Andrius Bakšys; į Vilniaus miesto skiriamo šv. Kristoforo apdovanojimo komisiją – Linas Naujokaitis.

LAS Kauno skyriaus atstovai dalyvavo susitikimuose dėl Kauno centrinio pašto išsaugojimo, šiuo klausimu bus organizuojamos dirbtuvės bei diskusijos, kurių tikslas, pasitelkus įvairių sričių specialistus, sukurti pastato ar jo dalies išsaugojimo bei pritaikymo kultūrinėms reikmėms scenarijų. Užmegzti glaudesni ryšiai su Lietuvos nekilnojamojo turto plėtros asociacijos Kauno skyriaus atstovais, organizuojami architektūrinių projektų pristatymai, diskusijos, dalyvaujama teritorijų konversijos projektų kūrime. Siekiant, kad architektų balsas architektūros kokybės klausimais būtų labiau girdimas Kauno miesto savivaldybės vadovų, Architektų namuose ketinama rengti nuolatinius savivaldybės administracijos, nekilnojamojo turto verslo atstovų bei architektų susitikimus.

Lietuvos architektų sąjungos Klaipėdos apskrities organizacija (LASKAO), bendradarbiaudama su Vilniaus Gedimino technikos universiteto Architektūros fakulteto Urbanistikos katedra, organizavo rytinės Klaipėdos miesto dalies – apie 560 ha teritorijos tarp Turalaukio, magistralinio kelio A13, Paupių bei Dangės upės – kūrybines dirbtuves. Šių dirbtuvių procese dalyvavo miestiečiai, o dirbtuvių rezultatai ir toliau bus naudojami tiek planavime, tiek kaip pagalbinių viešinimo medžiaga. Jaunieji urbanistai iš Klaipėdos siūlė savo vizijas, nekilnojamojo turto vystytojai kalbėjo apie problematiką ir teikė savo pasiūlymus. Mieste projektuojantys architektai ir Vilniaus Gedimino technikos universiteto (VGTU) dėstytojai konsultavo bei dalinosi įžvalgomis. Miestiečiai, besidomintys Klaipėdos plėtra kėlė įvairius klausimus. Skaitmeninis leidinys, išsamiai pristatantis kūrybinių dirbtuvių pasiūlymus, rezultatus ir išvadas: <https://issuu.com/laskao/docs/kmrd>

LAS atstovas G. Čaikauskas dalyvavo „Structum“ konferencijoje, LAS atstovas E. Neniškis dalyvavo Urbanistiniame forume.

ARCHITEKTŪROS SRITIES MENŲ INKUBATORIUS

Lietuvos architektų sąjungos pastate Kalvarijų g. 1, Vilniuje po rekonstrukcijos, vykdytos ES struktūrinės paramos lėšomis, 2013 metų pabaigoje įsikūrė LAS Architektūros srities Menų inkubatorius, kuris yra LAS padalinys, neturintis atskiro juridinio asmens statuso. Tai architektūros ir su ja susijusių verslų klasteris, telkiantis pavienius menininkus, profesionalus bei jų grupes – smulkaus ir vidutinio verslo (SVV) subjektus, išnuomojant jiems patalpas lengvatinėmis sąlygomis (žemesne nei rinkos kaina). LAS architektūros srities menų inkubatoriui vadovauja LAS darbuotoja Daiva Šereikienė.

Pagal įsipareigojimus LVPA Menų inkubatoriuje turi būti įsikūrę ne mažiau pusės jaunųjų rezidentų.

Jaunuojų rezidentu gali būti: fizinis asmuo iki 35 metų; absolventas, baigęs atitinkamos meno disciplinos mokslus ne anksčiau kaip prieš 5 metus; juridinis asmuo, vykdamas ūkinę komercinę veiklą, kurio steigėjas fizinis asmuo iki 35 metų; juridinis asmuo, vykdamas ūkinę komercinę veiklą, kurio steigėjas fizinis asmuo iki 35 metų; juridinis asmuo, vykdamas ūkinę komercinę veiklą, kurio steigėjas absolventas, baigęs atitinkamos meno disciplinos mokslus ne anksčiau kaip prieš 5 metus.

Smulkaus ir vidutinio verslo subjektas (SVV) apibrėžiamas įstatymu: darbuotojų skaičius mažesnis nei 250, metinės pajamos neviršija 40 mln. eurų, turto vertė neviršija 27 mln. eurų.

Išskirtinis reikalavimas rezidentams, įsikuriantiems LAS Menų inkubatoriuje – PVM statuso turėjimas. Šis reikalavimas numatytas LAS įsipareigojimuose VMI.

Rekonstrukcijos metu pastato plotas padidėjo nuo 1640 iki 2510 kv. m. Papildomą plotą sudaro mansardos aukštas, atriumo erdvės per keletą aukštų. Pagrindinis plotas skirtas rezidentų biurų nuomai.

Sudarant rezidavimo sutartis, patalpos suskirstytos į atskiras kategorijas pagal jų dislokaciją pastate, tai įtakojo skirtingus nuomos įkainius. Pritaikyta 1,45 eurų/kv.m nuolaida nuo rinkos kainos, jauniems rezidentams taikoma papildoma 15 % nuolaida patalpų nuomai. Nuomos kainos nuolaida, pritaikyta rezidentams, įvardijama kaip *de minimis* – valstybės taikoma pagalba, apie ją kasmet pateikiama ataskaita Registrų centrui.

Rezidentai turi galimybę naudoti bendrąsias patalpas savo kūrybos rezultatams pristatyti, seminarams, susitikimams su klientais.

Per 5 metus nuo inkubatoriaus įsikūrimo sudarytos 54 rezidavimo sutartys. Šiuo metu inkubatoriuje įsikūrę 25 rezidentai, 13 iš jų – turintys jaunojo rezidentų statusą. Sėkmingai kūrybinį verslą po inkubatoriaus stogu toliau plėtoja jaunieji rezidentai: UAB „Kubinis metras“, pradėję veiklą nuo individualios įmonės statuso; UAB „Metro architektūra“, subūrę gausėjantį kolektyvą; UAB „NOarchitects“, įsijungiantys į bendrą inkubatoriaus kūrybinę veiklą ir kiti.

Menų inkubatoriuje kas penkerius metus privalo vykti rezidentų rotacija. Todėl per ataskaitinį laikotarpį LAS

Architektūros srities menų inkubatoriuje buvo sudaryta 13 naujų sutarčių.

Kasmet apie veiklą inkubatoriuje pateikiama ataskaita LVPA – kiek sudaryta sutarčių, kokios įplaukos ir išlaidos. Pagal LAS sutartį su LVPA ir Ūkio ministerija Menų inkubatorius negali keisti veiklos paskirties 15 metų nuo veiklos pradžios, t. y. iki 2028 metų pabaigos.

Pagal sutartį su LVPA, LAS po pirmų 5 metų nuo Menų inkubatoriaus veikimo pradžios gali prašyti leisti vykdyti papildomas veiklas. Atsižvelgiant į tai, LAS su Tarybos pritarimu kreipėsi į LVPA prašydama leisti vykdyti tokias papildomas veiklas: išnuomoti patalpas maitinimo įstaigai, išnuomoti patalpas viešosioms įstaigoms, asociacijoms, išnuomoti patalpas trumpalaikiai darbo vietai. Jeigu prašymas bus patenkintas, LAS Menų inkubatoriuje bus sudarytos sąlygos aktyvesnei socialinei ir kultūrinei veiklai, rezidentų bendravimui, taip pat didesnei kūrybiškų profesionalų kaitai.

LIKVIDUOJAMA VŠĮ

2017 m. liepos mėn. LAS Tarybos sprendimu likviduojama viešoji įstaiga „Architektūros ir urbanistikos ekspertai“. Buvęs VŠĮ vadovas A. Mačiulis iš darbo buvo atleistas prieš 2012 m. ir šiuo metu nebėra registruotas kaip VŠĮ vadovas. Paskirtas įmonės likvidatorius, VMI ir Registrų centrui pateikti visi likvidavimo reikalingi dokumentai. Planuojamas likvidavimo procedūros baigimas – 2019 m. gegužė.

LAS DARBUOTOJAI

2018 m. gegužę – 2019 m. kovą Lietuvos architektų sąjungoje pagal darbo sutartis dirbo:

pirmininkė Rūta Leitanaitė,
Vilniaus skyriaus pirmininkas Aurimas Sasnauskas,
Kauno skyriaus pirmininkė Asta Kiaunienė,
Klaipėdos skyriaus pirmininkė Šarūnė Gentvilienė,
Šiaulių skyriaus pirmininkė Rūta Stuopelienė,
Panevėžio skyriaus pirmininkas Arvydas Narkevičius,
administracijos direktorė Daiva Šereikienė,
sekretorė - pirmininkės padėjėja, buhalterė Rita Raugalytė,
kūrybos direktorius Marius Dirgėla,
ūkio dalies vedėjas Jonas Broga.

